

אחד הסרטים המדוברים ביותר בהודו שנוגע ברגישות שבין הדתות הוא הסרט **פִּי קֵיִי**. זהו סרט מתוחכם שבו חיזור, שאת דמותו מגלם השחקן המוסלמי אמיר ח'אן, שעוד נדבר עליו בהמשך, נוחת במדבריות רָאג'סטן וחושף בתמימותו בפני הצופים את המניפולציות של אנשי הדת בצורה מצחיקה ושנונה, כמו שרק חברי הטוב, במאי הסרט רָאג'וּ אִיֶּנִי, יודע לעשות. בעקבות הסרט קיבל הבמאי הידוע איומים על חייו ואבטחה צמודה הוצמדה לו. ברגישות המובנית הקיימת בלאו הכי בהודו, הימין ראה בסרט התייחסות שונה לאנשי הדת ההינדים מאשר לסצנות הפחות פרובוקטיביות במסגדים, כאשר החוצן הזה מציג את כל הדתות בצורה מגחיקה, הנגועה בכוחם המאגי של הגורו וכוהני הדת שמנצלים בשרלטנות את מעמדם כמסחטת כספים מההמונים. הסרט גרם לסערה גדולה שרק הוסיפה לתיעוב שאנשי הימין רוחשים לשחקן המוכשר הזה. הסרט מסמל בעיניי את התפיסה החילונית של הודו והוא מצטרף לסרטים נוספים מבית היוצר של בוליווד, שהפכו את התעשייה הזו מושא לביקורת, שעליה ארחיב בפרק במיוחד.

אחת מרשתות האופנה, הריהוט ומוצרי הקוסמטיקה הנחשבת ביותר בהודו היא **פֶּאב-אינדיה**. קשה שלא להתפעל מאיכות המוצרים שנמכרים בה, העיצוב המיוחד והמבחר המרהיב של מפות שולחן, סארי אופנתיים לנשים, קורטות (גלביות) וג'קטי נהר, או בשמן המעודכן, מוֹדִי ג'קט, לגברים. זאת אחת החנויות האהובות עליי וגם על התיירים שמגיעים לכאן. אבל איך זה קשור לענייננו.

לפני כמה שנים, אחת הפובליציסטיות הימניות ואחת הנשים הפעילות ביותר למען שמירת המסורות ההינדיות, שְפָאֵלִי נְאִיָּדָה, קראה להחרים את הרשת. לטענתה, הנשים המופיעות בפרסומות החברה בחגים הינדואים אינן שמות את הטיקה המסורתית, הַבִּינְדִי, הנקודה האדומה, על המצת. סיפור הבינדי שזור באל שיווה. האגדה מספרת כי בת לווייתו פְּרָוִטִי התגנבה מאחורי גבו וכיסתה את עיניו בידיה. החשכה ירדה על העולם והנס התרחש כשממרכז מצחו של שיווה החל לבקוע אור בוחק וחזק שהאיר את כל העולם. הבינדי על המצח הפך פופולרי בעידן החדש של הודו ומסמל התעוררות, הארה ורוחניות. זה נכון גם לנשות המעמד הגבוה והוא מסמל גם אמירה פוליטית.

מבחינתה של שפאלי ורבים כאן, המאבק שלה הוא בסדר החברתי הישן-חדש מבית היוצר של גנדהי, שמקודם בחוגי השמאל וגם בבוליווד. התעלמות ממוטיבים הינדואיסטיים או מסמנים דתיים, לטענתה, נועדה לקבע את תפיסת עולמה של הודו כמדינה חילונית של כלל אזרחיה, שזה אסון במושגים של הימין. שפאלי, תושבת העיר פונה, היא ידידה אישית שלי ותומכת נלהבת של ישראל. בראייתה, הפגיעה במקדשים ההינדים והאלימות המוסלמית כנגדם, הם חלק ממזימה להכניס בדלת האחורית תפיסות עולם הפוגעות בגאווה ובתרבות הלאומית. ההד התקשורת העצום שהיא זוכה לו הפך אותה יעד לאיומים חוזרים ונשנים, כולל איומים על חייה. ישראל משמשת בעיניה מודל למאבק בטרור, לשמירה על הערכים ההיסטוריים ועל זהותה כמדינה יהודית כערך עליון. היא ביקרה לראשונה בישראל במהלך המלחמה בעזה וחזרה נפעמת.

באחד מביקוריי בעיר פונה יצא לי לבקר באשרם של גנדהי. בארמון המרשים הזה הוא קיבל אורחים תקופות ארוכות במסעותיו בתת-היבשת, והמבנה גם שימש את הבריטים כמקום מעצרו, בהתאם למעמדו, כשמאבקו בשלטון יצא משליטה בתחילת שנות הארבעים. המקום הפך מוזיאון להנצחת פועלו ומורשתו וחלק משרידי אפרו נמצאים בתוך חלקת הקבר במרכז המתחם, שהפך אתר עלייה לרגל לתיירים מקומיים ולזרים. באולם הכניסה תלויה תמונה ענקית של גנדהי, אבי הודו, האיש שהיה לאחד הסמלים האייקוניים והמזוהה בעולם יותר מכל עם המדינה. כהרגלי בקודש הצטלמתי, תוך שאני מביט מעלה לתמונת הענק של האיש ואת התמונה פרסמתי ברשתות החברתיות תחת הכותרת "קטונתי":

באשרם של גנדהי בעיר פונה. "קטונתי".

שום דבר לא הכין אותי לתגובות שבאו בעקבות הציפון. רוב התגובות היו שליליות, לא שיערתי לעצמי את עוצמת הכעס. מדוע הצטלמת איתו? אין הוא מייצג את הודו וערכיה כתבה לי אחת הגולשות. אני מוכרח להודות שהתגובות גרמו לי לפליאה מרובה, שכן עד אז הייתי בטוח שגנדהי הוא מעל לכל מחלוקת. יום ההולדת שלו הוא חג מקומי וכולם, כולל מנהיגי הימין, מדברים עליו בהערכה ומצטטים את משנתו בכל הזדמנות. כשהבנתי כי זהו חלק מהמאבק על הנרטיב, הכול התחבר לי. נזכרתי באבא ובכבוד שרחש לבן-גוריון.

כל מדינה בהודו מיוחדת בצורה שונה. אין דין מְהֶרְשֶׁטְרָה כדין גוג'ראט, או קְרָלָה מבחינת הֶרְכֵב האוכלוסייה, הקאסטות, ההיסטוריה והיחס לשלטון המרכזי בניו-דלהי. רוב ראשי הממשלה היו ממעמד ברהמיני, זה התחיל עם נהרו והבת שלו אינדירה, נמשך עם נְרְסִימָהָה רָאוּ, וואג'פיי; מבין היוצאים מהכלל היו מאנמוהאן סינג, שהיה סיקי וראש הממשלה הנוכחי, נרנדרה מודי עליו ארחיב בפרק מיוחד.

בבחירות המקומיות וגם בבחירות הארציות לשיוך של הקאסטות יש משמעות גדולה. אנשים מצביעים בדרך כלל בהתאם לשיוכם כמעט כיחידה אחת. אם הדליתים יצביעו למועמד או למפלגה מסוימת, מעמד אחר באזור יבחר במועמד אחר. כאן נכנסת הפוליטיקה לתמונה וכל מפלגה מנסה להגיע למכנה משותף ולרצות כמה שיותר קולות כדי לזכות באהדה. זוהי פוליטיקה במיטבה.

כאמור, ראש הממשלה נְרַנְדְרָה מוֹדִי אינו שייך למעמד העליון ובעיני רבים נתפס הדבר כעוד הוכחה לשינויים שהודו

עוברת ולמעמד הפוחת של אדוני הארץ, הלוא הם הברהמינים.
אבל מי כמוהו מכיר את הציבור שבחר בו וכל מילה שלו, כל
ציוץ וכל ביקור שלו נוגע בעניין זה באופן מתוחכם.